เรื่องเสร็จที่ ๓๕๐/๒๕๓๒

บันทึก

เรื่อง กรมศุลกากรเรียกคืนบัตรภาษีที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด ได้รับซื้อไว้

กระทรวงการคลังได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๒๐๑/๒๓๓๕๒ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๓๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า ธนาคารกรุงไทย จำกัด ได้มีหนังสือร้องเรียนไปยังกระทรวงการคลังเพื่อขอความเป็นธรรมกรณีธนาคารรับซื้อบัตรภาษีจากลูกค้า แต่ต่อมาภายหลังกรมศุลกากรได้เรียกคืนบัตรภาษีดังกล่าวเนื่องจากตรวจพบการทุจริตเกี่ยวกับการปลอมแปลงเอกสารที่ใช้ในการขอชดเชยค่าภาษีอากร กระทรวงการคลังได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวโดยได้มอบหมายให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงการคลัง (นางประคอง ลีละวงศ์) เชิญที่ปรึกษากฎหมายกระทรวงการคลัง (นายปรีดี บุญยัง) ผู้แทนกรมศุลกากร และผู้แทนธนาคารกรุงไทย จำกัด มาร่วมหารือแล้ว ปรากฏว่า ได้มีการเสนอความเห็นในด้านกฎหมายเป็น ๒ ฝ่าย คือ

ที่ปรึกษากฎหมายกระทรวงการคลังมีความเห็นว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มีบทบัญญัติรับรองสิทธิของผู้กระทำการโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนไว้แล้ว หากกรมศุลกากรได้อนุมัติให้มีการโอนบัตรภาษีโดยไม่มีเงื่อนไขสงวนสิทธิไว้ เช่น หากบัตรภาษีนั้นกรมศุลกากรได้ออกให้เพราะถูกกลฉ้อฉลแล้ว กรมศุลกากรมีสิทธิเรียกบัตรภาษีคืนจากผู้รับโอนโดยผู้รับโอนไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายใด ๆ ธนาคารกรุงไทย จำกัด ซึ่งได้รับโอนบัตรภาษีมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทนถือว่าได้กรรมสิทธิ์ในบัตรภาษีมาโดยชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๑๓๒๙[๑] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และมีสิทธิใช้สิทธิที่มีอยู่ในบัตรดังกล่าวได้ทุกประการ กรมศุลกากรไม่มีสิทธิเรียกกลับคืน ทั้งนี้ตามนัยมาตรา ๑๓๒๙ แห่งประมวลกฎหายแพ่งและพาณิชย์ และคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๔๖/๒๔๘๐[๒]

กรมศุลกากรมีความเห็นว่า การที่เจ้าหน้าที่ออกบัตรภาษีให้ตามคำขอเป็นการถูกหลอกลวงให้สำคัญผิดในข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญของการพิจารณาให้ได้รับการชดเชย การออกบัตรภาษีจึงเป็นโมฆะตามมาตรา ๑๑๙[๓]แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การยื่นขอรับชดเชยโดยทุจริตนำหลักฐานเท็จมาแสดงต่อเจ้าหน้าที่เพื่อให้มีการจ่ายเงินชดเชยในรูปของบัตร

---

[๑]มาตรา ๑๓๒๙ สิทธิของบุคคลผู้ได้มาซึ่งทรัพย์สินโดยมีค่าตอบแทนและโดยสุจริตนั้น ท่านว่ามิเสียไป ถึงแม้ว่าผู้โอนทรัพย์สินให้จะได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยนิติกรรมอันเป็นโมฆียะ และนิติกรรมนั้นได้ถูกบอกล้างภายหลัง

[๒]คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๔๖/๒๔๘๐ วินิจฉัยว่า ได้ที่ดินมาโดยหลอกลวงให้เขาทำโอนยกให้แล้วเอาไปขายให้ผู้อื่น ผู้ซื้อรับไว้โดยสุจริตและโดยมีค่าตอบแทนย่อมได้ที่นั้นเป็นกรรมสิทธิ์ตามประมวลแพ่งมาตรา ๑๓๒๙

[๓]มาตรา ๑๑๙ การแสดงเจตนา ถ้าทำด้วยสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งนิติกรรม ท่านว่าเป็นโมฆะ แต่ถ้าความสำคัญผิดนั้นเป็นเพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของบุคคลผู้แสดงเจตนาไซร้ ท่านว่าบุคคลนั้นหาอาจจะถือเอาความไม่สมบูรณ์นั้นมาใช้เป็นประโยชน์แก่ตนได้ไม่

ภาษี ก็เป็นการกระทำที่มีวัตถุประสงค์ที่เป็นความผิดและต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมาย จึงมีผลทำให้คำขอรับชดเชยนั้นเป็นโมฆะตามมาตรา๑๑๓[๔]แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ด้วย และในกรณีนี้หลักกฎหมายเรื่องผู้รับโอนไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอนย่อมนำมาใช้บังคับได้ ธนาคารกรุงไทย จำกัด ไม่อาจหยิบยกมาตรา ๑๓๒๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ให้ความคุ้มครองแก่ผู้ได้ทรัพย์สินโดยมีค่าตอบแทนและโดยสุจริตมากล่าวอ้างได้ เพราะมาตราดังกล่าวคุ้มครองให้เฉพาะกรณีที่เป็นโมฆียะกรรมเท่านั้น ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๑๑๓, มาตรา ๑๑๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และคำพิพากษาฎีกาที่ ๔๕๘/๒๔๙๘[๕]

เนื่องจากความเห็นของทั้ง ๒ ฝ่าย ต่างก็กล่าวอ้างตัวบทกฎหมายและคำพิพากษาฎีกาประกอบ ประกอบกับธนาคารกรุงไทย จำกัด เป็นรัฐวิสาหกิจซึ่งไม่ควรดำเนินการเพื่อฟ้องร้องหาข้อยุติโดยทางศาล กระทรวงการคลังจึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ข้อวินิจฉัยทางกฎหมายว่าธนาคารกรุงไทย จำกัดได้รับโอนบัตรภาษีไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายจริงหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวพร้อมทั้งฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงการคลัง (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมศุลกากร) แล้ว ข้อเท็จจริงได้ความว่า บริษัท เอส.เค.เอส.เอ็กซ์เพรส จำกัด ได้นำเอกสารแบบ ลป.๖๑ (คำขอใบสุทธิคุ้มของที่ส่งออก) และแบบ ลป.๗๑ ก.(เอกสารแลกเปลี่ยนเงินตรา) ซึ่งออกโดยธนาคารกสิกรไทย จำกัด สำนักงานใหญ่เพื่อแสดงว่าบริษัท เอส.เค.เอส.เอ็กซ์เพรส จำกัด ได้นำเงินตราต่างประเทศซึ่งมีบุคคลอื่นได้รับจากต่างประเทศในลักษณะต่าง ๆ กันมาจัดทำเป็นแบบ ลป.๗๑ ก. โดยมีเจตนาที่จะทำให้เจ้าหน้าที่ของกรมศุลกากรหลงเชื่อว่าเป็นจำนวนเงินที่บริษัท เอส.เค.เอส.เอ็กซ์เพรส จำกัด ได้รับจากผู้ซื้อสินค้าในต่างประเทศเป็นค่าสินค้าที่ส่งออกไปจำหน่ายไปยื่นต่อกองคืนอากรและส่งเสริมการส่งออกของกรมศุลกากร เพื่อขอรับเงินชดเชยค่าภาษีอากรตามพระราชบัญญัติชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๒๔ และบริษัท เอส.เค.เอส.เอ็กซ์เพรส จำกัด ได้แสดงความประสงค์ขอรับเงินชดเชยค่าภาษีอากรสำหรับสินค้าส่งออกว่าจะโอนบัตรภาษีให้แก่ธนาคารกรุงไทย จำกัด สาขาสยามสแควร์ เจ้าหน้าที่ของกรมศุลกากรได้ตรวจสอบแล้วจึงได้จ่ายเงินชดเชยในรูปของบัตรภาษีให้แก่ธนาคารกรุงไทย จำกัด สาขาสยามสแควร์ตามความประสงค์ของบริษัท เอส.เค.เอส.เอ็กซ์เพรส จำกัด ไปเป็นมูลค่า ๘๔,๕๘๒.๕๘ บาท และ ๓๖๖,๒๖๗.๑๖ บาท ตามลำดับ (หนังสือของกรมศุลกากรที่ กค ๐๖๐๕/๑๔๖๑๖ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๓๑ และหนังสือของกรมศุลกากร ที่ กค

---

[๔]มาตรา ๑๑๓ การใดมีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมายก็ดี เป็นการพ้นวิสัยก็ดี เป็นการขัดขวางต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนก็ดี การนั้นท่านว่าเป็นโมฆะกรรม

[๕]คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๕๘/๒๔๙๘ วินิจฉัยว่า ผู้ให้เช่าให้ผู้เช่าทำสัญญาเช่าใหม่ โดยบอกว่าเช่ากัน ๑๗ เดือน ๆ ละ ๗๔ บาท แต่ไม่อ่านข้อความว่าพ้น๑๗ เดือนแล้วเพิ่มค่าเช่าเป็น ๕๐๐ บาท ผู้เช่าลงชื่อโดยสำคัญผิด ดังนี้เป็นโมฆะเพราะสำคัญผิดในสาระสำคัญแห่งนิติกรรม

๐๖๐๕/๐๓๑๑๓ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๓๒) ซึ่งบัตรภาษีดังกล่าวสามารถนำไปใช้ชำระค่าภาษีได้ ต่อมากรมศุลกากรได้รับแจ้งจากธนาคารกสิกรไทย จำกัด สำนักงานใหญ่ว่า นายมนูญ อุดมกลวัฒนา พนักงานของธนาคารกสิกรไทย จำกัด ได้ปลอมแปลงเอกสารแบบ ลป.๖๑ (คำขอใบสุทธิคุ้มของที่ส่งออก) และแบบ ลป.๗๑ ก. (เอกสารแลกเปลี่ยนเงินตรา) ซึ่งออกโดยธนาคารกสิกรไทย จำกัด สำนักงานใหญ่ เพื่อแสดงว่าบริษัท เอส.เค.เอส.เอ็กซ์เพรส จำกัด ได้นำเงินตราต่างประเทศซึ่งมีบุคคลอื่นได้รับจากต่างประเทศในลักษณะต่าง ๆ กันมาจัดทำเป็นแบบ ลป.๗๑ ก. โดยมีเจตนาที่จะทำให้เจ้าหน้าที่ของกรมศุลกากรหลงเชื่อว่าเป็นจำนวนเงินที่บริษัท เอส.เค.เอส.เอ็กซ์เพรส จำกัด ได้รับจากผู้ซื้อสินค้าในต่างประเทศเป็นค่าสินค้าที่ส่งออกไปจำหน่าย กรมศุลกากรจึงได้เรียกคืนบัตรภาษีดังกล่าวจากธนาคารกรุงไทย จำกัด สาขาสยามสแควร์

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) ได้พิจารณาแล้ว กรณีมีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยว่า กรมศุลกากรมีสิทธิเรียกคืนบัตรภาษีที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด สาขาสยามสแควร์ รับซื้อไว้หรือไม่ เห็นว่า การที่เจ้าหน้าที่ของกรมศุลกากรออกบัตรภาษีให้ตามคำขอของบริษัท เอส.เค.เอส.เอ็กซ์เพรส จำกัด นั้นก็เพราะบริษัท เอส.เค.เอส.เอ็กซ์เพรส จำกัด หลอกลวงให้เจ้าหน้าที่ของกรมศุลกากรสำคัญผิดในข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในการพิจารณาออกบัตรภาษีให้ไป การกระทำดังกล่าวจึงมีผลทำให้การออกบัตรภาษีเป็นโมฆะตามมาตรา ๑๑๙[๖]แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นอกจากนี้ การยื่นคำขอรับเงินชดเชยค่าภาษีอากรได้กระทำไปโดยทุจริตคือนำเอกสารปลอมมาแสดงต่อเจ้าหน้าที่ของกรมศุลกากรเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของกรมศุลกากรออกบัตรภาษีเป็นการกระทำที่มีวัตถุประสงค์เป็นความผิดกฎหมาย จึงมีผลทำให้คำขอรับเงินชดเชยค่าภาษีอากรนั้นตกเป็นโมฆะตามมาตรา ๑๑๓[๗]แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และการกระทำดังกล่าวเข้าข่ายเป็นความผิดฐานฉ้อโกงตามมาตรา ๓๔๑[๘]และความผิดฐานใช้หรืออ้างเอกสารปลอมตามมาตรา ๒๖๘[๙]แห่งประมวลกฎหมายอาญา เมื่อการออกบัตรภาษีเป็นโมฆะแล้ว จึงถือว่าการที่บริษัท เอส.เค.เอส.เอ็กซ์เพรส จำกัด ได้บัตรภาษีดังกล่าวไปโดยทุจริตของตน บริษัท เอส.เค.เอส.เอ็กซ์เพรส จำกัด จึงต้องคืนบัตรภาษีนั้นให้แก่กรมศุลกากร กรมศุลกากรซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียจึงชอบที่จะอาศัยมาตรา ๑๓๓[๑๐]แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและ

---

[๖]โปรดดูเชิงอรรถที่ (๓)

[๗]โปรดดูเชิงอรรถที่ (๔)

[๘]มาตรา ๓๔๑ ผู้ใดโดยทุจริตหลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งและโดยการหลอกลวงดังว่านั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวง หรือบุคคลที่สาม หรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สามทำ ถอนหรือทำลายเอกสารสิทธิ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[๙]มาตรา ๒๖๘ ผู้ใดใช้หรืออ้างเอกสารอันเกิดจากการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๖๔ มาตรา ๒๖๕ มาตรา ๒๖๖ หรือมาตรา ๒๖๗ ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นผู้ปลอมเอกสารนั้น หรือเป็นผู้แจ้งให้เจ้าพนักงานจดข้อความนั้นเอง ให้ลงโทษตามมาตรานี้แต่กระทงเดียว

[๑๐]มาตรา ๑๓๓ อันความเสียเปล่าแห่งโมฆียะกรรมนั้น ท่านว่าบุคคลผู้มีส่วนได้เสียคนหนึ่ง

พาณิชย์เรียกให้คืนบัตรภาษีดังกล่าวนั้นได้ แต่เนื่องจากธนาคารกรุงไทย จำกัด สาขาสยามสแควร์ได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องโดยรับซื้อบัตรภาษีจากบริษัท เอส.เค.เอส.เอ็กซ์เพรส จำกัด ซึ่งเป็นลูกค้าของธนาคารไว้ และธนาคารกรุงไทย จำกัด สาขาสยามสแควร์ มีชื่อในบัตรภาษี โดยบริษัท เอส.เค.เอส.เอ็กซ์เพรส จำกัด ได้แสดงความจำนงไว้ในคำขอรับเงินชดเชยค่าภาษีอากรว่าขอโอนบัตรภาษีให้แก่ธนาคารกรุงไทย จำกัด สาขาสยามสแควร์ กรมศุลกากรจึงได้ใส่ชื่อธนาคารกรุงไทย จำกัด สาขาสยามสแควร์ ลงในบัตรภาษี ดังนั้น เมื่อมีการทุจริตผิดกฎหมายขึ้น กรมศุลกากรซึ่งเป็นผู้เสียหายย่อมมีสิทธิเรียกคืนบัตรภาษีจากธนาคารกรุงไทย จำกัด สาขาสยามสแควร์ได้

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร
(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)
รองเลขาธิการ ฯ
ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สิงหาคม ๒๕๓๒

คนใดจะกล่าวอ้างขึ้นก็ได้